

Vergaderjaar 1998–1999

25 011

Lokale lastendruk

25 613

Lokale lasten bedrijven en instellingen

Nr. 19

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 26 november 1998

Met het oog op het Algemeen Overleg op 2 december a.s. informeer ik U met deze brief, mede namens de staatssecretaris van Financiën, over de aangenomen motie van het lid Hoekema c.s. (Kamerstukken 1997/98, 25 613, nr. 4 herdruk). Deze motie verzoekt de regering overleg met de VNG te openen om tot een gestandaardiseerde grondslag voor lokale heffingen, belastingen, retributies en leges te komen.

De onderhavige problematiek is uitvoerig in kaart gebracht door een werkgroep van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Financiën en de VNG. De rapportage is besproken in het overleg tussen het Rijk en de VNG op 19 november 1998. De rapportage heb ik als bijlage bij deze brief gevoegd¹. In de rapportage is ook aandacht besteed aan de doorzichtigheid van het gemeentelijk fiscaal beleid, in lijn met het kabinetsstandpunt op het onderzoek «Doorlichting gemeentelijk heffingsinstrumentarium» (Kamerstukken 1997/98, 25 011, nr. 18).

Voor een belangrijk deel van de gemeentelijke belastingen heeft de wetgever sinds 1995 aan gemeenten de vrijheid gegeven zelf een grondslag te kiezen. Over 1998 maakt dit deel 47% uit van de totale opbrengst van gemeentelijke belastingen. De invulling die de gemeenten aan deze vrijheid geven kan worden beoordeeld door de rechter. Ook voor wat betreft de heffingsgrondslagen zijn de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in dit verband van belang.

Met het oog op de zorgvuldige wijze waarop gemeenten hun belastingverordeningen opstellen, is het toezicht daarop door de wetgever recentelijk afgeschaft. Daarmee zijn de modelverordeningen van de VNG als referentie voor de gemeenten om hun concept-verordeningen te beoordelen, ook op het punt van gebruikte grondslagen, nog belangrijker geworden.

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

Op basis van de modelverordeningen kan worden gesteld dat de verschillen in grondslagen samenhangen met de mogelijkheden voor gemeenten om profijtrelaties te kunnen leggen, om het veroorzakersbeginsel te hanteren dan wel om gedrag te beïnvloeden. In een onbekend aantal gemeenten komen van de modelverordeningen afwijkende grondslagen voor. Om een indruk te krijgen van de omvang en achtergrond hiervan is nader onderzoek nodig.

Mede op basis van deze overwegingen zijn wij in het overleg op 19 november gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat er naar de huidige inzichten geen aanleiding is voor stappen om heffingsgrondslagen bij gemeenten verder te standaardiseren. Daarbij hebben wij vastgesteld dat er behoefte is aan een nader inzicht in het feitelijk gebruik van heffingsgrondslagen in relatie met de VNG-modelverordeningen. Afgesproken is dat het Rijk daartoe in overleg met de VNG een onderzoek instelt dat in het voorjaar van 1999 wordt afgerond.

Wanneer door gemeenten in grote mate afwijkende grondslagen worden gehanteerd zonder dat daar functionele beleidsmatige overwegingen kunnen worden aangedragen, kan het standpunt dat er geen aanleiding is tot verdere standaardisatie mogelijk worden heroverwogen.

Om de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk over de bevindingen te kunnen informeren, heb ik de voorbereiding voor het onderzoek reeds gestart. Ik stel voor om kort na het Algemeen Overleg op 2 december a.s. offertes te vragen. In de offerteaanvraag kan dan zo nodig rekening worden gehouden met aandachtspunten die de Tweede Kamer mogelijk aandraagt.

De bijgevoegde rapportage gaat ook in op de verschillende invalshoeken van kostentoerekening in relatie tot het kostenverhaal via gemeentelijke heffingen. Een overweging van de motie Hoekema c.s. is dat duidelijkheid op dit punt gewenst is. Meer duidelijkheid in de kostentoerekening ontstaat wanneer de kostensoorten worden geïnventariseerd en beschreven die in de praktijk verhaalbaar of niet verhaalbaar zijn. Dit is voor het Rijk, de gemeenten en de belastingplichtigen een gezamenlijk belang.

In het overleg op 19 november jl. heeft de VNG toegezegd een handreiking voor gemeenten op te stellen over kostentoerekening, verhaalbare en niet verhaalbare kosten. De resultaten worden ons in het voorjaar van 1999 aangeboden. Ik zal, mede namens de staatssecretaris van Financiën, de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk hierover met een standpunt informeren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Peper